

Gaspar Lloret de Aguiar
Jaume Badias Mata

Gaspar Lloret, mestre d'aixa i llibertari

© dels textos: Jaume Badias Mata, 2017
© de les fotografies: Els seus autors i arxius corresponents, 2017
© d'aquesta edició: Pagès Editors, SL, 2018
C/ Sant Salvador, 8 - 25005 Lleida
editorial@pageseditors.cat
www.pageseditors.cat

Primera edició: maig de 2018
ISBN: 978-84-9975-982-1
DL L 432-2018

Imprès a Arts Gràfiques Bobalà, SL
www.bobala.cat

— imprès a **lleida** —

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només es pot fer amb l'autorització dels seus titulars, llevat de l'excepció prevista per la llei. Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, <www.cedro.org>) si necessiteu fotocopiar, escanejar o fer còpies digitals de fragments d'aquesta obra.

Nosaltres vam ser i som els anònims de la lluita llibertària.
Gaspar LLORET

Introducció

Les diferents disciplines que conformen les ciències socials han donat darrerament protagonisme a persones anònimes convertint-les en fonts per a la recerca, valorant-ne la subjectivitat com un angle de visió que permet reconèixer la idiosincràsia d'una comunitat d'un marc territorial definit, o d'un col·lectiu social determinat.

Gràcies a la memòria del nostre protagonista, Gaspar Lloret, podem disposar d'un testimoni d'excepció de la supervivència de les idees llibertàries després de l'arribada del franquisme, òbviament sempre des de la clandestinitat. Mitjançant els seus records ens endinsarem en el funcionament, l'organització, els òrgans de gestió i els mitjans de difusió de les idees llibertàries a la Barcelona en altres temps anomenada Rosa de Foc.

Tot i que podem consultar una abundant bibliografia referent al moviment llibertari de principis del segle xx i, sobretot, de la revolució social que s'esdevingué en el transcurs de la Guerra Civil (1936-1939), existeix un relatiu desconeixement quan volem endinsar-nos en el funcionament dels moviments llibertaris de l'interior un cop acabada la guerra. Existeixen cròniques i biografies d'anarquistes a l'exili, però, en comparació als períodes anteriors, la bibliografia sobre la supervivència dels moviments llibertaris en la clandestinitat, deixant a part la que afecta el moviment maquis, és més aviat minsa.

Cal tenir present que a l'Estat espanyol i especialment a Catalunya i a Andalusia, i al contrari del que s'esdevenia durant el segle xx a Europa, la filiació a l'anarquisme superà l'adopció de les doctrines

marxistes. Les idees llibertàries van seduir molts joves catalans que hi veien un moviment emancipador perquè els oferia un estil de vida lliure que qüestionava l'autoritat, fos familiar, religiosa o política, i que actuava en contra de la repressió sexual i dels prejudicis burgesos, entre d'altres.

Des de la base, els moviments llibertaris proporcionaven el coneixement suficient perquè els homes i les dones s'adonessin de l'explotació a què estaven sotmesos i lluitessin per la seva emancipació vital mitjançant l'existència dels ateneus i de les escoles racionalistes on es promulgaven les idees llibertàries.

Els anarconsindicalistes no distingien entre “joves” i “adults” dins les seves organitzacions; per tant, durant anys no van creure necessari que existís una estratègia o un discurs dirigit exclusivament als joves. La cultura d'arrel llibertària en el seu sentit més ampli que va seduir molts joves es basava en el respecte a la dona, l'amor a la cultura i a la natura i també en la lluita contra l'alcoholisme i el tabac, tot en permanent harmonia amb la natura i la força de l'individu. La llibertat de l'individualisme àcrata es caracteritzà per la solidaritat envers els altres, no per l'egoisme. I tot això s'impregnà en Gaspar Lloret.

Aquest ideari llibertari quedà sacsejat amb la Guerra Civil i així, després del conflicte bèl·lic, els moviments llibertaris del país i sobretot de Barcelona es van anar reorganitzant a poc a poc, i des de la clandestinitat van fer arribar publicacions i materials anarquistes editats a França.

És en aquests moments en què el testimoni de Gaspar Lloret ens guiarà per aquesta Barcelona de la postguerra, en els duríssims primers anys de la repressió franquista. Coneixerem com en Gaspar pren el relleu, des de la clandestinitat, en la difusió de les idees llibertàries, ja que formà un grup anarquista que reorganitzà les Joventuts Llibertàries i el 1954 participà en la impremta clandestina que editava *CNT* i *Solidaridad Obrera* a Barcelona, l'estada a la presó, la participació en una operació contra Franco... I també la seva evolució durant els anys

seixanta i setanta del segle xx, la percepció dels canvis a Espanya i la decepció personal pels resultats que donà l'“aparent democràcia”.

D'altra banda, aquest és el resultat d'una recerca que utilitza el mètode biogràfic, vinculat a la història oral, com a eina per a adquirir coneixements sobre la pervivència de les idees llibertàries. Aquest ús de les fonts orals facilita que subjectes socials fins fa poc invisibles ajudin, a partir de la compilació i posterior processament dels seus testimonis, a conformar la història social des de les seves històries particulars.

Des dels seus inicis, l'ús d'aquesta tècnica suposà, de retruc, també un cert qüestionament de la historiografia tradicional que acostumava a donar més protagonisme als actors *dominants* en la interpretació dels fets enfront als actors *dominats*, el poble.¹

Tenim la sort que en Gaspar Lloret disposa de facilitat i propensió a parlar del seu periple vital, ja que és fonamental per al bon funcionament de les entrevistes que la persona en qüestió estigui predisposada a ser entrevistada i a la vegada motivada per recuperar i transmetre els seus records, i aquest és el seu cas.

El coneixement de l'experiència de Gaspar Lloret ens ha aportat molta informació no només pel que respecta a l'evolució de la construcció naval a Barcelona i després a la Costa Brava, sinó que esdevé una veu autoritzada per a entendre el rerefons social existent dins d'una drassana des d'un punt de vista d'ànima lliure, com ell mateix es considera. Estem parlant d'un mestre d'aixa que va arribar a esdevenir encarregat general de diferents drassanes sense formar part de cap nissaga, sense rebre, per herència ni dret de bressol, l'encàrrec de tirar endavant un taller de construcció naval.

Tot i que en alguns casos ha estat massa tard, han hagut de passar força anys després de l'anomenada transició perquè s'hagi avançat en l'estudi i la difusió del període franquista. La persecució de la qual fo-

1. SANZ, Alexandra. “El método biográfico en investigación social: potencialidades y limitaciones de las fuentes orales y los documentos personales” a *Revista Asclepio*, vol LVII-1. Saragossa: 2005.

ren part la CNT i el món llibertari en general durant el franquisme va acabar provocant la desaparició o destrucció de documentació, tant per part de la policia com dels mateixos llibertaris assetjats. Per aquest motiu, tot i que els historiadors han pogut anar omplint aquestes llacunes, la voluntat d'antics militants de donar a conèixer en forma de memòries les seves vivències és molt alta i ens trobem amb una gran quantitat de testimoniatges nascuts de la voluntat de no ser oblidats, com a darrera contribució a la causa llibertària.

La consulta de les fonts bibliogràfiques que apareixen en l'apartat de bibliografia ha permès configurar de forma al més precisa possible el marc històric i social en el qual desenvolupà la seva tasca en Gaspar Lloret. I a més, en moments concrets, ens ha permès introduir notes al text amb la intenció d'aclarir alguns punts de la narració, una narració feta sempre en primera persona, en la veu de Gaspar, durant més de setanta hores d'entrevistes.

JAUME BADIAS MATA